

สภาพและปัญหาการแปลงหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ไปสู่การสอนของครู
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

นางพรนภา อนันตสุรกาจ

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-638-335-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**STATE AND PROBLEMS OF TRANSFERRING THE LIFE EXPERIENCES AREA
CURRICULUM TO INSTRUCTION OF TEACHERS IN PRIMARY SCHOOLS
UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF
BANGKOK PRIMARY EDUCATION**

Mrs. Pornnapha Anuntasurakaj

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Supervision and Curriculum Development**

Department of Educational Administration

Graduate School

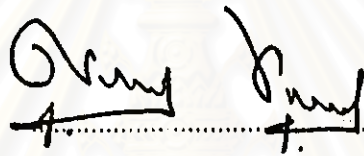
Chulalongkorn University

Academic Year 1997

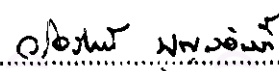
ISBN 974-638-335-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ สภาพและปัญหาการแปลงหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์
ชีวิตไปสู่การสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
โดย นางพรนภา อนันตสุรกาจ
ภาควิชา บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์

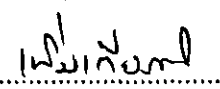
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.เพิ่มเกียรติ ขมวัฒนา)

พจนานาม อรรถสรุท : สภาพและปัญหาการแปลงหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไปสู่การสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (STATE AND PROBLEMS OF TRANSFERRING THE LIFE EXPERIENCES AREA CURRICULUM TO INSTRUCTION OF TEACHERS IN PRIMARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF BANGKOK PRIMARY EDUCATION) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ , 187 หน้า. ISBN 974-638-335-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการแปลงหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไปสู่การสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 11 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างและแบบศึกษาเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ แล้วเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบการบรรยาย

ผลการวิจัย พบว่า ในการวางแผนการสอน โรงเรียนมีการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน มีการจัดทำแผนการสอน มีการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ปัญหาในการวางแผนการสอน ได้แก่ สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ สื่อที่มีไม่ตรงจุดประสงค์ และ/หรือ ไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร สื่อที่จัดทำไม่คงทนถาวร งบประมาณไม่เพียงพอ และครูผู้สอนมีเวลาในการจัดทำสื่อไม่เพียงพอ

ในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนใช้วิธีการทั้ง 3 ลักษณะและใช้เทคนิคการสอนหลากหลาย กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัด ได้แก่ การจัดทัศนศึกษา การจัดนิทรรศการและป้ายนิเทศ การจัดกิจกรรมสัปดาห์วิทยาศาสตร์และการจัดชุมนุมกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีการจัดสอนซ่อมเสริมให้แก่นักเรียน ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบางอย่างต้องใช้เวลานาน ทำให้สอนไม่ทันในชั่วโมง มีหนังสือ อุปกรณ์และสื่อให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าไม่ทั่วถึง และนักเรียนมีจำนวนมากทำให้การจัดกิจกรรมบางอย่างลำบาก นักเรียนไม่สนใจและไม่มีความสนใจเรียนซ่อมเสริม รวมทั้งผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้เรียนซ่อมเสริม

ในการวัดและประเมินผลการเรียน โรงเรียนมีการวัดและประเมินผลการเรียน 3 ระยะ ได้แก่ การวัดและประเมินผลก่อนเรียน การวัดและประเมินผลระหว่างเรียนและการวัดและประเมินผลสรุปผลการเรียน ปัญหาในการวัดและประเมินผลการเรียน ได้แก่ นักเรียนอ่านข้อความแบบทดสอบไม่รอบคอบ ครูผู้สอนออกข้อสอบไม่ครอบคลุมเนื้อหา นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ร่วมมือและไม่ตั้งใจในการสอบภาคปฏิบัติ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาบริหารการศึกษา
สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา2540.....

ลายมือชื่อนิติคุณพรพรรณ อรรถสรุท
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

3971136027 : MAJOR SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT

KEY WORD: THE LIFE EXPERIENCES AREA CURRICULUM / PRIMARY SCHOOL / BANGKOK
PORNNAPHA ANUNTASURAKAJ : STATE AND PROBLEMS OF TRANSFERRING THE LIFE
EXPERIENCES AREA CURRICULUM TO INSTRUCTION OF TEACHERS IN PRIMARY SCHOOLS
UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF BANGKOK PRIMARY EDUCATION. THESIS
ADVISOR : ASSO. PROF. JAITHIP CHUARATANAPHONG, Ph.D. 187 pp. ISBN 974-638-335-3

The research had the objectives to study the state and problems of transferring the life experiences area curriculum to instruction of teachers in primary schools under the jurisdiction of the Office of Bangkok Primary Education. The sample was 11 primary schools under the jurisdiction of the Office of Bangkok Primary Education. The informants were teachers who taught life experiences. The research tools contained semi-structured interview Form and document study Form. Data were analyzed by using the content analysis technique , frequency and percentage. The results were presented in tables together with explanation.

Research result were summarized as follows :

Regarding instructional planning , schools studied about their readiness , made teaching plans, curriculum materials and teaching-learning media . The problems of instructional planning were found that teaching-learning media were insufficient ; the existing media were not conforming to the purposes and/or were not qualified ; the produced media were not permanent ; budget was insufficient ; and teachers had not enough time to produce teaching-learning materials.

Regarding teaching and learning management , the teachers used all three methods and various teaching techniques. The extra-curriculum activities included fieldtrip , exhibition , orientation board arrangement , and Life Experiences Club arrangement. Remedial teaching was provided to students. Problems of teaching and learning management included that some teaching and learning activities spent very long time causing the teachers could not finish lessons in time ; there were insufficient books , equipments and media for students to study ; there were too many students so that it was difficult to do some activities ; students were not interested and had not enough time to study remedial subjects ; parents did not support their kids to study in remedial classes.

Regarding measurement and evaluation , schools had three phases of measurement and evaluation , i.e., pre-study evaluation , during study evaluation and summative evaluation. Problems of measurement and evaluation were found that students carelessly read contents in the test form ; teachers did not make the test items covering the subject contents ; most students did not cooperate and did not pay attention to practical testing.

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา บริหารการศึกษา

สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร

ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิสิต พรนพ อนุตาสุระกัจ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา จันทิมา อนุตาสุระกัจ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม —

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือและความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และให้แนวคิดที่มีคุณค่าอย่างยิ่งในการวิจัย ตลอดจนการให้กำลังใจอันอบอุ่นแก่ผู้วิจัยเสมอมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาบริหารการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฉลยยอด และอาจารย์ ดร.เพิ่มเกียรติ ขมวัฒนา ที่กรุณาให้คำแนะนำอันมีค่าในการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและขอขอบพระคุณ ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่กรุณาให้ข้อมูลในการวิจัยด้วยดี

ขอขอบพระคุณ คุณอัครพรหม สุวรรณสุตย์ ที่ให้ความเอื้อเฟื้อวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย

ขอขอบคุณเพื่อนๆ สาขาวิชาการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร รุ่น 34 ทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณชลธิชา ไชยวงศ์ คุณวิจิต กำมันตะคุณ คุณปิยะฉัตร เพชรครสวรรค์ และพันโทหญิง เพียว์ สุมล ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบพระคุณ คุณสมชาย พลรบนภา และคุณนฤมล พลรบนภา บิคารมราคา ผู้ที่มีพระคุณที่สุดในชีวิตและให้ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีคุณค่าแก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณ คุณกำพล พลรบนภา และ คุณชุมพล พลรบนภา น้องชายที่น่ารักคอยเป็นกำลังใจและช่วยเหลือ ผู้วิจัยเสมอมาและขอขอบพระคุณ พันตรี ปิยะบุตร อนันตสุรภาพง ผู้ที่คอยห่วงใยให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

พรนภา อนันตสุรภาพง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ซ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	7
1.4 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 ความหมายของหลักสูตร.....	9
2.2 การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	10
2.3 การนำหลักสูตร ไปใช้.....	14
2.4 การแปลงหลักสูตร ไปสู่การสอน.....	18
2.5 หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)..	35
2.6 หลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต.....	39
2.7 สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (สป.กทม.).....	43
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	45
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	51
3.1 กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล.....	51
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
3.3 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	52

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์.....	56
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการแปลงหลักสูตร กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไปสู่การสอน.....	60
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	151
รายการอ้างอิง.....	165
ภาคผนวก.....	169
ประวัติผู้วิจัย.....	187

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนและคำร้อยละของการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53
2 จำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้สอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต.....	56
3 ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนการสอนในด้านการศึกษาความพร้อม ของโรงเรียน.....	118
4 ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนการสอนในด้านการจัดทำแผนการสอน.....	123
5 ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนการสอนในด้านการจัดทำวัสดุหลักสูตรและ สื่อการเรียนการสอน.....	129
6 ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนการสอนในด้านวิธีสอนและเทคนิคการสอน.....	135
7 ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนการสอนในด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน.....	138
8 ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนการสอนในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร.....	141
9 ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนการสอนในด้านการสอนซ่อมเสริม.....	144
10 ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนการสอนในด้านการวัดและ ประเมินผลการเรียน.....	147

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย